

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΙΑ

Η στήλη έχει στόχο την παρουσίαση νέων θεατρικών συγγραφέων μέσα από πρωτότυπες παρουσιάσεις ή/και συνεντεύξεις, με απώτερο σκοπό τη γνωριμία τους με το θεατρικό κοινό και τους επαγγελματίες του θεάτρου. Επιπλέον, στη στήλη παρουσιάζονται και νέα θεατρικά κείμενα, τονίζοντας τόσο τη σπουδαιότητα της διερεύνησης του θεατρικού ρεπερτορίου όσο και της ανάδειξης της νέας ελληνικής δραματουργίας. Παράλληλα επιχειρείται η ιστορική αναδρομή σε σημαντικές παραστάσεις έργων της ελληνικής δραματουργίας, και ο τρόπος με τον οποίο αυτά πλέον προσεγγίζονται μέσα από νέες σκηνοθετικές αναγνώσεις.

Τα εύθραυστα θραύσματα της Νίνας Ράπη στο θεατρικό της έργο *Splinters*

Κατερίνα Μπιλάλη

Περίληψη: Η Νίνα Ράπη είναι από τις πιο δυναμικές θεατρικές συγγραφείς της γενιάς της, αφού τα έργα της αφήνουν ένα δυνατό πολιτικό στίγμα και αποσκοπούν στην κοινωνικοπολιτική μετατόπιση σε σχέση με τα έμφυλα ζητήματα. Είναι επίσης από τις πρωτοπόρους και ελάχιστες εκπροσώπους της queer δραματουργίας και του λεσβιακού θεάτρου στην Ελλάδα.

Τα υπαρξιακά, queer, gender-aware στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη γραφή της Ράπη είναι εμφανή στο έργο *Splinters*, το οποίο παρουσιάστηκε ολοκληρωμένο στην Αθήνα το 2017 στο Θέατρο A Small Argo full of Art τη δεύτερη σκηνή του Θεάτρου Αργώ. Τι είναι, όμως, τα *Splinters*; Είναι θραύσματα λόγου και ύπαρξης; Είναι οι ακίδες που εισχωρούν στην ψυχή δημιουργώντας πληγές και απώλειες, οι οποίες διέπουν, ρυθμίζουν, ταλανίζουν και τελικά σηματοδοτούν, καθορίζουν και διαπλάθουν είτε σχέσεις μεταξύ φίλων, είτε σχέσεις μεταξύ ζευγαριών (ετερόφυλων ή ομόφυλων); Είναι αυτό που αποκαλύπτεται, όταν ξύσεις τις στιβάδες μιας ερωτικής σχέσης; Είναι οι μικρές σχάσεις στον πυρήνα των κανονιστικών προτύπων της έμφυλης σωματικότητας;

Λέξεις-κλειδιά: *Queer δραματουργία, έμφυλα ζητήματα, φεμινιστικό- λεσβιακό θέατρο, Splinters, Νίνα Ράπη*

Εισαγωγή

Η Νίνα Ράπη είναι από τις πιο δυναμικές θεατρικές συγγραφείς της γενιάς της, αφού τα έργα της αφήνουν ένα δυνατό πολιτικό στίγμα και αποσκοπούν στην κοινωνικοπολιτική μετατόπιση σε σχέση με τα έμφυλα ζητήματα. Είναι επίσης από τις πρωτοπόρους και ελάχιστες εκπροσώπους της queer δραματουργίας και του λεσβιακού θεάτρου στην Ελλάδα, αν και όπως αναφέρει η ίδια, η διάχυση του λεσβιακού θεάτρου είναι παγκοσμίως προβληματική, διότι αυτό παραμένει,

ακόμα, μια “ωραία”, λευκή, αγγλοσαξονική υπόθεση και δεν έχει συμπεριλάβει καλλιτέχνες που διευρύνουν αυτή τη στενή περίμετρο.¹ Η Ράπη είναι μια πολυσχιδής καλλιτέχνις με δράσεις, σχεδόν ακτιβιστικές, στο επίπεδο του αγωνιστικού λόγου, όπως η ίδρυση και η αρχισυνταξία του ρηζικέλευθου περιοδικού *Brand Literary Magazine* και οι δημοσιεύσεις, σε πολλούς εκδοτικούς οίκους -κάποιοι εκ των οποίων αναφέρονται στην παρούσα βιβλιογραφία- δοκιμίων για θέματα σεξουαλικότητας, φύλου και αισθητικής.

Η μέχρι τώρα εργογραφία της είναι πλούσια και περιλαμβάνει 18 έργα, τα περισσότερα από τα οποία έχουν γραφτεί στα αγγλικά και έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά, αλλά και το αντίστροφο. Τα έργα της έχουν παρασταθεί σε θεατρικές σκηνές της Αγγλίας και της Ελλάδας. Η αναγνώρισή της ως θεατρική συγγραφέας ξεκίνησε το 1990, μέσα σε μια δεκαετία όπου συντελέστηκαν αλλαγές σε σχέση με το μέλλον του λεσβιακού θεάτρου, το οποίο προετοίμαζε το πέρασμα από τη διεκδίκηση της λεσβιακής ταυτότητας στη διερεύνηση της ίδιας της ταυτότητας προς μια queer αισθητική.² Ένα από τα θεατρικά έργα της Ράπη, όπου διαφαίνεται η σύμπλεξη της φεμινιστικής, queer και λεσβιακής θεωρίας και πράξης είναι το υπό μελέτη κείμενο *Splinters*.

***Splinters* - Παραστασιογραφία και μορφολογία**

Το *Splinters* χωρίζεται σε επτά σκηνές με επτά, ωστόσο, διαφορετικές αυτοτελείς ιστορίες. Το πρώτο μονόπρακτο με τίτλο *Μια πεταλούδα είσαι...* γράφτηκε το 2016 και ανέβηκε στο Θέατρο ΜΠΠΠ, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Σπίτι, σε σκηνοθεσία Ζωής Μαντά, ενώ το πέμπτο, κατά σειρά συμπερίληψης στο ολοκληρωμένο έργο, μονόπρακτο με τον τίτλο *Χωρίς σώμα, χωρίς χρόνο και τόπο* γράφτηκε το 2015 και παίχτηκε στο Θέατρο ΜΠΠΠ, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Dreamland, σε σκηνοθεσία Νίνας Ράπη. Το 2014 γράφτηκε το τέταρτο μονόπρακτο με τον τίτλο *Το σώμα, αγάπη μου, το σώμα* το οποίο δημοσιεύθηκε σε μικρότερη μορφή στο διαδικτυακό περιοδικό *Bibliothèque*, ενώ αποσπάσματά του ενσωματώθηκαν στον μονόλογο *Αγάπη ρε!* που παίχτηκε στο Queer Festival στο Θέατρο Εμπρός το 2014, σε σκηνοθεσία Χρύσας Καψούλη. Επίσης, το 2018 η Ράπη συμμετείχε στο Πρότζεκτ Synergy Berlin_Athens με δύο μονόπρακτα από το *Splinters* και ένα δοκίμιο. Ολοκληρωμένο το έργο *Splinters* ανέβηκε στην Αθήνα το 2017 στο θέατρο “A Small Argo full of Art”, στο θέατρο “Αργώ” σε σκηνοθεσία Αλέξανδρου Μιχαήλ στη Θεσσαλονίκη το 2018, στο θέατρο “T” σε σκηνοθεσία Αλέξανδρου Μιχαήλ, καθώς και στο “Simpkins Lee Theatre” στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Έχει μεταφραστεί στα πολωνικά από την Ewa Szyler. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας εξαιτίας του Covid-19 παρουσιάστηκε στα αγγλικά τον Ιούνιο του 2021 σε μορφή ιντερνετικού αναλογίου.

Μια queer θεματολογία

Τα υπαρξιακά, queer, gender-aware στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη γραφή της Ράπη είναι εμφανή στο έργο *Splinters*, το οποίο γράφτηκε στα ελληνικά με τη μέθοδο της συνειρμικής γραφής. Η ελευθερία που της έδωσε αυτή η τεχνική, κατά την οποία έχοντας στον νου μια εικόνα, μια φράση, έναν ήχο, γράφεις αποδεδειγμένος από τη λογική, την οδήγησε να «θέλει να βυθιστεί στο υποσυνείδητο και το συλλογικό ασυνείδητο, να φανταστεί το αδύνατο».³ Ακόμα περισσότερο χώρο για έκφραση της έδωσε η επιλογή της να γράψει στα ελληνικά, διότι με αυτόν τον τρόπο εκφράζεται με βαθιά συναισθηματικότητα, με αίσθηση ελευθερίας και με πολιτική

¹ (Rapi, 1998). σ. 3.

² (Grassi, 2012). σ. 87.

³ (Ράπη, χ.χ).

εγρήγορση, αφού η γλώσσα δεν επηρεάζει μόνο την προφορικότητά μας, αλλά και τον τρόπο σκέψης, τη θεώρηση της πραγματικότητας, ακόμη και τα όρια της φαντασίας. Όπως και όλα τα έργα της, έτσι και αυτό, έχει μυθοπλαστικά στοιχεία, μιας και η ίδια προτιμάει να κρατάει απόσταση από το υλικό της. Αν και αντλεί από τη δεξαμενή των προσωπικών της εμπειριών και γράφει με έναν πολύ προσωπικό και εσωτερικό τόνο, οι ιστορίες της είναι προϊόν επεξεργασίας νου, φαντασίας και βιώματος. Άλλωστε, για τη Ράπη η χαρά της συγγραφής βρίσκεται στην επινόηση και έτσι γράφει για την ψυχική της κάθαρση, αλλά και για να διερευνηθούν και να επικοινωνηθούν ιδεολογίες και προτάγματα,⁴ όπως στην περίπτωση του *Splinters* για την έμφυλη σεξουαλική επιθυμία, απελευθέρωση, ανάγκη.

Σε αυτό το έργο η συγγραφέας έχει επηρεαστεί από τις queer επιτελέσεις, οι οποίες αναδύθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 στην Αγγλία, και επισκίασαν τις παραστάσεις λεσβιακού θεάτρου και όχι μόνο. Διακρίνονται στοιχεία επιτελεστικότητας στις δράσεις λόγου μεταξύ των δραματικών προσώπων, κατά τις οποίες συγκροτείται και κατανοείται η σεξουαλικότητα με όρους ιστορικών και κοινωνικών συνθηκών λόγου και εξουσίας. Στο βαθμό που, μέσω επιτελεστικών διαδικασιών, μελετώνται έννοιες όπως η *ζωή ως θέατρο*, η *πραγματικότητα του θεάτρου*, η *συγκρότηση έμφυλων*, *σεξουαλικών και φυλετικών ταυτοτήτων*, τότε μπορεί να οριστεί μια παραλληλία μεταξύ θεάτρου και φύλου. Το θέατρο και το φύλο ως επιτέλεση, με τη διαφορά ότι το θέατρο μπορεί να είναι παράσταση (performance), ενώ το φύλο δεν είναι παράσταση (performance) που ένα προϋπάρχον υποκείμενο επιλέγει ή όχι να πραγματοποιήσει, αλλά είναι μια παραστασιακή επιτέλεση (performativity).⁵ Σύμφωνα με τον Austin, η έννοια της επιτέλεσης χρησιμοποιείται για την αναγνώριση κοινωνικοπολιτιστικών αναφορών, κατά τις οποίες ο λόγος είναι πράξη.⁶ Για παράδειγμα, στο τρίτο μονόπρακτο γίνεται πράξη η αίσθηση ελευθερίας μετά από προτροπή της συντρόφου: «Κλείσε τα μάτια σου και σκέψου ότι αναπνέεις [...] Ανάσες ελευθερίας. Μόνο έτσι μπορείς να γλιτώσεις από το άλλο [...] Αυτό που σε τρομάζει».⁷

Πέρα από τις queer επιτελέσεις η συγγραφέας είναι επηρεασμένη από τη γραφή των Jean Genet, Lorca, Howard Barker, Caryl Churchill, Beckett, Sarah Kane, Λούλα Αναγνωστάκη, Sartre. Στο *Splinters* η επιρροή των Beckett και Sartre είναι ολοφάνερη. Όπως στο *Κεκλεισμένων των θυρών* του Sartre, έτσι και στο *Splinters*, ο δραματικός τόπος είναι κάτι σαν καθαρήριο, ένας μη τόπος, ένας στάσιμος χρόνος σε έναν ακίνητο τόπο μέσα σε ένα κλειστοφοβικό σύμπαν, όπου οι άνθρωποι αλληλοβασανίζονται ψάχνοντας να βρουν την ουσία της ύπαρξης, συνύπαρξης ή μη ύπαρξης τους. Από την άλλη, οι θεματικές και γλωσσικές ομοιότητες με το *Περιμένοντας τον Γκοντό* του Beckett είναι πολλές. Μέσα σε έναν ασαφή χρόνο και τόπο δρουν λεκτικά μη ολοκληρωμένοι χαρακτήρες, που δεν είναι δομημένοι γύρω από ένα γραμμικό παρελθόν, αλλά θραύσματα ανθρώπων, σε αναζήτηση μιας ταυτοτικής συνεκτικότητας. Η ύπαρξη τους εξαρτάται από τον άλλον ή κάποιον άλλον. Είναι ανίκανοι να προσδιορίσουν το παρόν και το μέλλον και το μόνο που μπορούν να κάνουν για να γεμίσουν το υπαρξιακό τους κενό είναι να περιμένουν, να ελπίζουν ή να απελπίζονται. Με όχημα γλωσσικά παιχνίδια επανάληψης και συνειρμικών σκέψεων επανέρχονται θεματικές, όπως η χρονικότητα του ανθρώπου, η διαλεκτική σχέση εξουσιαστική και εξουσιαζόμενου, η υπαρξιακότητα.

⁴ (Grassi, 2012). σ. 188.

⁵ (Αθανασίου, 2009). σ. 24.

⁶ (Rapi, 1998). σ. 2.

⁷ (Ράπη, 2017). σ. 39.

Ιδεολογικές συνιστώσες

Μολονότι το *Splinters* αποτελείται από επτά διαφορετικές ιστορίες, η Κοντογιάννη επισημαίνει μια θεματική συνέχεια ανάμεσά τους. Το τέλος του πρώτου μονόπρακτου, όπου εκφράζεται, τελικά, η επιθυμία για σχέση και για έξοδο από τον εαυτό, δίνει τη σκυτάλη στο δεύτερο μονόπρακτο, όπου αρχίζει η διαδικασία της αναγνώρισης, της επικράτησης στον άλλον και η αποδοχή της συνέχισης του παιχνιδιού με την παραμονή στη σχέση. Στο τρίτο μονόπρακτο, εισέρχεται η αμφισβήτηση για αυτήν την παραμονή. Είναι άραγε ασφάλεια ή φυλακή; Ανελευθερία ή σχέση; Η λύση που δίνεται για τη δημιουργία του μαζί είναι η επιστροφή στο υλικό σώμα. Στο τέταρτο μονόπρακτο το σώμα παρουσιάζεται ως το μοναδικό μέσο για να ζήσεις, να δράσεις, να αλλάξεις, να δώσεις νόημα, να βρεις την αλήθεια, να προσδιορίσεις την αναγκαιότητα ως κριτήριο αλήθειας, να κατανοήσεις ότι η συνύπαρξη είναι μια συναίνεση στην αναγκαιότητα, να συνειδητοποιήσεις ότι η συνύπαρξη προϋποθέτει την οδύνη της απώλειας της αρχικής επιθυμίας. Στο πέμπτο μονόπρακτο η εξωτερική αναγκαιότητα προσδιορίζει τα στοιχεία που καθορίζουν την ταυτότητα του χώρου, του χρόνου, του ίδιου του εαυτού ως σταθερής δομής στο εδώ και τώρα. Είναι ελευθερία η επιθυμία για ένα ταξίδι προς τη μη ύπαρξη; Προς το ανέφικτο; Πρέπει να φύγεις από τον εαυτό σου για να τον ξαναβρείς; Τελικά πέτυχε αυτή η διαβατήρια τελετή προς την ωριμότητα; Φαίνεται ότι επιστρέφουν τα πράγματα στο σημείο μηδέν, στην τάση φυγής και στην πορεία προς την πραγμάτωση. Το θέμα είναι ποιος προκαλεί αυτήν την πραγμάτωση; Το εγώ ή ο άλλος; Είναι εσωτερική επιθυμία ή εξωτερικός παράγοντας; Η απάντηση δίνεται στο έκτο μονόπρακτο, θέτοντας δύο προβληματικές της συνύπαρξης. Εφόσον είναι ο άλλος που προκαλεί την πραγμάτωση, τίθεται το ζήτημα του ορισμού του πλαισίου της σχέσης και της διαπραγμάτευσης των όρων και των ορίων της ελευθερίας, τα οποία οριοθετούνται από τη σωματική-σεξουαλική επαφή. Έτσι ακριβώς ξεκινάει και το έβδομο μονόπρακτο, με το ερωτικό παιχνίδι των σωμάτων και το ζητούμενο της ελευθερίας. Η διαπραγμάτευση των ρόλων, η σύγκρουση επιθυμιών και ιδιοσυγκρασιών ενέχουν ένα στοιχείο τρυφερότητας και η παράδοση, χωρίς να είναι άνευ όρων, γίνεται πια συνειδητά στη σχέση και όχι στον άλλον.⁸

Επιχειρώντας την ένωση των τίτλων των μονόπρακτων φαίνεται ότι μπορούν να συγκροτήσουν ένα νόημα με κάποιες συνδετικές φράσεις ανάμεσα. «Μια πεταλούδα είσαι...» και θα ήθελα και εγώ να γίνω σαν και εσένα, και να κάνω αυτόν τον θόρυβο «Μπουρδούμ», που σου δίνει την πολυπόθητη «Ανάσα ελευθερίας», γιατί θέλω να ζήσω και να αλλάξω, βάζοντας εγγυητή «Το σώμα, αγάπη μου, το σώμα». Αν και θα ήθελα να δοκιμάσω ένα ταξίδι «Χωρίς σώμα, χωρίς χρόνο και τόπο», το οποίο ξέρω ότι είναι «Ομορφο ναι. Απλό όχι», και για αυτό θα ήθελα να είσαι για πάντα ο «Φύλακας άγγελός» μου. Ένας επινοημένος εσωτερικός μονόλογος από τα θραύσματα του *Splinters*. Γιατί, τελικά, τι είναι τα *splinters*; Είναι θραύσματα λόγου και ύπαρξης. Είναι οι ακίδες που εισχωρούν στην ψυχή δημιουργώντας πληγές και απώλειες, οι οποίες διέπουν, ρυθμίζουν, ταλανίζουν και τελικά σηματοδοτούν, καθορίζουν και διαπλάθουν είτε σχέσεις μεταξύ φίλων, είτε σχέσεις μεταξύ ζευγαριών (ετερόφυλων ή ομόφυλων). Είναι αυτό που αποκαλύπτεται, όταν ξύσεις τις στιβάδες μιας ερωτικής σχέσης. Είναι οι μικρές σχάσεις στον πυρήνα των κανονιστικών προτύπων της έμφυλης σωματικότητας. Κατά την Κοντογιάννη είναι «Ένα ταξίδι από την ορμή προς την ωριμότητα. Από την κοινωνική σύμβαση προς την ελευθερία της συνειδησης. Και από το ζωτικό ψέμα στην εντροπία του ασυνειδήτου».⁹ Ενώ κατά την

⁸ (Κοντογιάννη, 2017). σσ. 9-18.

⁹ (Κοντογιάννη, 2017).

Καστανάρα είναι «αγκάθια ή ρωγμές του λόγου και της ελευθερίας, μιας ελευθερίας που ακόμη και να μην μπορεί να πραγματοποιηθεί, έστω προσπαθεί να ειπωθεί μέχρι να ξανά συμμορφωθεί».¹⁰ Από την άλλη, κατά τη Βορεάκου είναι «ακίδες που μας πληγώνουν σε κάθε ανθρώπινη μας επαφή. Καταπιεσμένες ελευθερίες και προσωπικότητες, κρυμμένα θέλω και η αναζήτηση μια ιδανικής συνύπαρξης που θα επιτρέψει στα κομμάτια των ψυχών να ξαναβρούν τη θέση τους».¹¹

Δεν είναι τυχαία η επιλογή των ομόφυλων –κυρίως, αλλά όχι μόνο– ζευγαριών στα επτά μονόπρακτα, για την κατάδειξη της εχθρότητας και της ανοικειότητας των κατεστημένων κοινωνικών θέσφατων προς τη διαφορετικότητα. Ο Σαμπατακάκης υποστηρίζει ότι το έργο της Ράπη «καθιστά καθολικό ένα αίτημα για διάλυση των δομών της κανονικότητας (αισθητικών και ιδεολογικών), καταγγέλλοντας συχνά τις δυνάμεις καταστολής κάθε ομοφυλόφιλης επιθυμίας».¹² Ίσως για αυτό οι αποδομημένες υπάρξεις του έργου έχουν επιλέξει τον εγκλεισμό μέσα σε ένα δικό τους σύμπαν που λειτουργεί και ως φυλακή, αλλά και ως εστία, μακριά από τις επιθέσεις και τις κακοποιήσεις των εκπροσώπων της κανονικότητας. Η ρευστότητα αυτών των υπάρξεων συγκροτεί τη queer ταυτότητά τους, αφού αψηφούν τους προσδιορισμούς και τις δυαδικές αντιθέσεις. Άλλωστε ο εαυτός συντίθεται από στοιχεία αρσενικότητας και θηλυκότητας βάσει της λογικής του αδιαχώριστου συστήματος yin/yang,¹³ και είναι απελευθερωτική η έκφραση της αντίρρησης στην υιοθέτηση της επιβαλλόμενης ετεροκανονικότητας, η οποία εγκαθιδρύεται με την επανάληψη, αναπαράσταση και αναβίωση ενός συνόλου νοημάτων ήδη κοινωνικά κατεστημένων.¹⁴ Βέβαια, υπάρχει και η ανατρεπτική θεωρία της Wittig, με την οποία φαίνεται να είναι σύμφωνη και η Ράπη, κατά την οποία κατατάσσει τη λεσβία στο τρίτο φύλο, υπερβαίνοντας δηλαδή τη δυαδική αντίθεση γυναίκας και άντρα, είναι μη γυναίκα και βρίσκεται πέρα από τις κατηγορίες του βιολογικού φύλου.¹⁵ Επιπροσθέτως, διερευνά την αποτίναξη του συστήματος της δυαδικής διαφοράς προς ένα πολιτισμικό πεδίο πολλών φύλων.¹⁶ Με τη λογική αυτή ακυρώνονται οι πολιτικότητες, ενισχύονται οι ομοιότητες σε επίπεδο ανθρώπων και σχέσεων, τα ζητήματα που λειτουργούν ως “ακίδες” είναι αναγνωρίσιμα και απασχολούν το άτομο, ανεξάρτητα από το έμφυλο στοιχείο.

Θεματικοί άξονες και ζητήματα έμφυλων ταυτοτήτων

Το σκεπτικό αυτό διατρέχει τη δραματουργία της Ράπη στο *Splinters*, αφού επανέρχονται οι θεματικοί πυρήνες, με θραυσματικότητα αλλά και συνεκτικότητα παράλληλα. Για παράδειγμα, το άγχος για τη μοναξιά, αλλά και για τη συνύπαρξη, στο πρώτο μονόπρακτο εικονοποιείται με τη μορφή σύννεφου, το οποίο παρουσιάζεται απειλητικό και εχθρικό, γιατί ενώ διαλύεται και εξαφανίζεται, πάντα επανέρχεται. Στο δεύτερο μονόπρακτο οι λεκτικοί ακροβατισμοί και το παιχνίδισμα γίνονται για την εξάλειψη αυτού του άγχους και την εγκαθίδρυση μιας δυνατότητας επικοινωνίας και συντροφικότητας. Στο τρίτο μονόπρακτο το άγχος μετατρέπεται σε φόβο για τον Άλλον, για τη διατήρηση της σιγουριάς του μαζί, για τον χρόνο, για τις υποσχέσεις, τις διαψεύσεις και φτάνει σε μια κορύφωση που εκδηλώνεται με μια δυνατή κρίση πανικού. Στο τέταρτο μονόπρακτο μετουσιώνεται σε ανυπομονησία για την κατάκτηση του Άλλου, με την

¹⁰ (Καστανάρα, 2018).

¹¹ (Βορεάκου, 2018).

¹² (Σαμπατακάκης, 2018).

¹³ (Godiwala, 2007). σ. 4.

¹⁴ (Butler, 2009). σ. 182.

¹⁵ *Ο.π.*, σ. 151.

¹⁶ *Ο.π.*, σ. 157.

εκδήλωση μιας μαζοχιστικής διαθεσιμότητας και επιθυμίας να μετατραπεί το άγχος σε αντικείμενο κτήσης. Στο πέμπτο μονόπρακτο το άγχος για τη σχέση γίνεται επιθυμία φυγής από τον εαυτό, από καταστάσεις καταπιεστικές και υποτιμητικές. Στο έκτο μονόπρακτο το άγχος της συνύπαρξης παίρνει τη θέση αναρωτήσεων για την αναγκαιότητα της καταναγκαστικής πραγματικότητας, για τον έρωτα ως αυταπάτη, για την απελευθέρωση. Στο έβδομο και τελευταίο μονόπρακτο το άγχος στην αρχή μετατρέπεται σε ένταση και θυμό για τον εγκλωβισμό μέσα στη σχέση και στο τέλος σε μια προσωρινή ανακωχή και συμφιλίωση. Άλλοι κοινοί θεματικοί άξονες είναι η επιδίωξη να κατακτηθεί η αίσθηση της ελευθερίας σε μια σχέση, έστω και με μικρές “ανάσες ελευθερίας”, η χρονικότητα σε σχέση με το παρελθόν, το παρόν και το εδώ και τώρα, οι ατέλειωτες αναμονές για την επίτευξη της επικοινωνίας, η αναζήτηση της αλήθειας σε μια σχέση, η αντίσταση σε ένα εξωτερικό εχθρικό περιβάλλον, το παιχνίδι του εξουσιαστή και του εξουσιαζόμενου.

Συμπερασματικά δεν είναι σίγουρο ότι υπάρχει λύση στα υπαρξιακά ερωτήματα που θέτει η Ράπη και στα ζητήματα έμφυλων ταυτοτήτων. Μια διέξοδο με φεμινιστικό πρόσημο από το βαθύ τούνελ των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων από την πλευρά του συστήματος της υποχρεωτικής ετεροφυλοφυλίας προτείνει η Wittig στο πλαίσιο της αποτίναξης της κατηγορίας του φύλου, ώστε οι γυναίκες και γενικώς τα queer άτομα να πάρουν τη θέση του έγκυρου ομιλούντος υποκειμένου. Το τελευταίο είναι εφικτό, σύμφωνα με τη Wittig, με την αλλαγή των γλωσσικών κανόνων και την εφεύρεση καινούργιου λεξιλογίου, το οποίο δεν θα νομοθετεί την κοινωνική πραγματικότητα και δεν θα απαιτεί τη λογοθετική/αντιληπτική κατασκευή των σωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της έμφυλης/σεξουαλικής διαφοράς, ούτε θα επιβάλλει λεκτικές επιτελέσεις κυριαρχίας και καταναγκασμού.¹⁷ Στο μονόπρακτο *Μπουρδούμ*, δύο άντρες έχουν αναλάβει την επινόηση καινούργιων λέξεων, ώστε η εξουσία της γλώσσας να γίνει αντιληπτή σε ένα παιχνίδι καταπίεσης και ταυτόχρονα υπέρβασης αυτής της καταπίεσης. Φαίνεται ότι η Ράπη είναι υπέρμαχος της θέσης της Wittig για αυτήν τη γλωσσική αναταραχή, για αυτό επιλέγει δύο διαφορετικούς άντρες, οι οποίοι υφίστανται την ίδια βία με τις γυναίκες εξαιτίας της ασύμμετρης δομής της γλώσσας και τους δίνει τη δυνατότητα, μέσα από ένα λεκτικό παιχνίδι, να εφεύρουν λέξεις που νοσηματοδοτούν οι ίδιοι και όχι η φαλλολογοκεντρική σημασιοδοτική οικονομία. Τα θηλυκού γένους, (η) πάλη ή (η) αυτο-εξολόθρευση γίνονται το ουδέτερο «Μπουρδούμ», (η) ασυνεννοησία, (η) σύγκρουση αντικαθίστανται από το «Μπντουκ-μπουμ», και τέλος επινοείται μία λέξη για την έννοια της αποδοχής του Άλλου, ίσως μία λέξη που αντικαθιστά τη διχαστική αρχή της δυαδικής αποτύπωσης του φύλου, Ελίμ, δηλαδή, ενότητα, πολλαπλότητα, ανοιχτότητα, αποδοχή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βιβλιογραφία:

- Αθανασίου, Α. (2009). Επιτελεστικές αναταράξεις: Για μια ποιητική της έμφυλης ανατροπής. Στο J. Butler. *Αναταραχή φύλου, Ο φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας* (Γ. Καράμπελας, μετ.) (σσ. 117-127). Αλεξάνδρεια.
- Κοντογιάννη, Α. (2017). *Splinters: Intimacy Bruising ή Η οδυνηρή ηδονή της συνύπαρξης*. Στο Ν. Ράπη, *Splinters* (σσ. 9-18). Σοκόλη.
- Ράπη, Ν. (2017). *Splinters*. Σοκόλη.

¹⁷ Ο.π., σσ. 154-155.

- Butler, J. (2009). *Αναταραχή φύλου, Ο φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας*, (Γ. Καράμπελας, μετ.), Αλεξάνδρεια.
- Godiwala, D. (2007). Introduction: Queer Theatres in Post-War Britain. D. Godiwala (επιμ.), *Alternatives within Mainstream II, Queer Theatres in Post-War* (σσ. 1-9). Cambridge Scholars P.
- Grassi, S. (2011). Queering Feminities, *Looking Through Gender, Post-1980 British and Irish Drama*, Cambridge Scholars Publishing.
- Grassi, S. (2012). Meeting Nina Rapi: Towards a Butch- Butch Aesthetic. Antosa, S. (επιμ). *Queer Crossings. Theories, Bodies, Texts* (σσ. 179-193). Mimesis.
- Rapi, N. (1998). Representing the “Real”. Rapi, N., Chowdhry, M. (επιμ.). *Acts of Passion, Sexuality, Gender and Performance* (σσ. 1-8). The Haworth Press.

Διαδικτυακή βιβλιογραφία:

- Βορεάκου, Μ. Splinters: 7 μονόπρακτα για αυτά που (δεν) τολμάμε, *Artic.gr*, <https://artic.gr/splinters-theatro-argo-kritiki/>.
- Καστανάρα, Μ. *Splinters: Η ελευθερία του “εμείς”*. *Maxmag*,. <https://maxmag.gr/theatro/kritikes-theatikon-parastaseon/splinters-i-elftheria-tou-emis/>.
- Κοντογιάννη, Α. *Spinders* (2017 & 2018) Teatro Argo, Athens – Teatro T., Θεσσαλονίκη & Simpkins Lee Theatre, University of Oxford. *Níva Ráπη*. <https://ninarapi.com/portfolio-item/splinters-7-%ce%bc%ce%bf%ce%bd%cf%8c%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%ba%cf%84%ce%b1/>.
- Ράπη, Ν. Η ηδονικά οδυνηρή διαδικασία της γραφής και οι πολιτικές της διαστάσεις. *Ο αναγνώστης*, <https://www.oanagnostis.gr/%CE%B7-%CE%B7%CE%B4%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BF%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B7%CF%81%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86/>.
- Σαμπατακάκης, Γ. Μια Queer θεατρική γενιά ή “Απόψε είμαστε όλες μπακατέλες σκοταδίστριες”. *Athens voice*. <https://www.athensvoice.gr/politismos/theatro-opera/410876/mia-queer-theatriki-genia-i-apopse-eimaste-ola-mpagkateles-skotadistries/>.

Βιογραφικό: Ο Η Κατερίνα Μπιλάλη είναι Ηθοποιός, Θεατρολόγος και Θεατρική Μεταφράστρια. Είναι αριστούχος απόφοιτη του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, πτυχιούχος της Δραματικής Σχολής του Ωδείου Αθηνών (1999), με μεταπτυχιακό στη σχολή θεατρικών σπουδών του ΕΚΠΑ. Έχει παρακολουθήσει διάφορα επιμορφωτικά σεμινάρια με αντικείμενο τη Θεατρική Τέχνη πάνω στο αυτοσχεδιαστικό, σωματικό και ψυχολογικό θέατρο. Μιλάει Αγγλικά και Ιταλικά.

Μετρά 24 χρόνια θεατρικής σκηνικής παρουσίας, έχοντας λάβει μέρος σε περισσότερες από 30 παραστάσεις. Το 2015 ήταν υποψήφια για το βραβείο καλύτερης γυναικείας ερμηνείας, για τον ρόλο της στην παράσταση “Εξοδος” και το 2018 ήταν υποψήφια για το Βραβείο Α΄ Γυναικείου Ρόλου, για την ερμηνεία της στην παράσταση “Γαμήλιο εμβάτηριο”. Το 2024 η παράσταση *Αγ, Carmela!* στην οποία συμπρωταγωνιστούσε με τον Κωνσταντίνο Κυριακού απέσπασε έπαινο ερμηνείας από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών Και Μουσικών Κριτικών.

Στοιχεία επικοινωνίας: < Katerina.bil@gmail.com >